

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א נ' היועץ המשפטי לממשלה

בפני הרכב כבוד השופטים:

השופטת (בדימ') ברכה בר זיו [אב"ד]

השופט חננאל שרעבי

השופטת אספרנצה אלון

מערער

א.א

ע"י ב"כ עו"ד מנחם אברהם

נגד

משיב

היועץ המשפטי לממשלה

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה - אזרחי

פסק דין

השופט חננאל שרעבי:

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

1. עסקינן בערעור על פסק דינו של בית המשפט לענייני משפחה בחיפה (כב' סגנית הנשיא, השופטת אלה מירז) מיום 13.7.2020 בתיק ת"ג 70510-11-18 (להלן: "התיק קמא"), במסגרתו נדחתה תביעת המערער לשינוי גילו מתוקף חוק קביעת גיל, תשכ"ד – 1963, מהשנה הרשומה כיום 1962 לשנה בה לטענתו נולד, 1959 (להלן: "פסק הדין"), והכל כפי שיפורט להלן.

רקע

2. המערער נולד, כך לטענתו, בשנת 1959 ברבאט, מרוקו, ועלה עם משפחתו לישראל בשנת 1963.
עם עלייתו של המערער לישראל כאמור, נרשמה שנת לידתו של המערער ב"שאלון רישום עולה" (להלן: "השאלון"), כשנת 1959.
(על אודות השאלון וחשיבותו אעמוד להלן).
3. ביום 17.5.1973 שונה גילו של המערער. כנטען בכתב התביעה קמא, אחותו הגדולה של המערער פעלה (כאפוטרופא במינוי או למעשה של המערער לאחר ששני הוריו נפטרו – להלן: "האחות הגדולה" או "האחות") לשינוי שנת הלידה של המערער לשנת 1962, מטעמים שיובהרו בהמשך.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

4. המערער פתח בהליך לשינוי גיל בשנת 2017 אולם תביעתו נדחתה ביום 27.6.2018 (ת"ג 11838-12-17; להלן: "ההליך הקודם" או "התובענה הקודמת"). ייאמר בתמצית שבבסיס דחיית התובענה הקודמת עמדה הקביעה שהמערער קימץ בראיות להוכחת תביעתו. אמנם המערער העלה טענות עובדתיות כאלה ואחרות המצויות בידיעת אחיו וחבריו לכיתה, אך לא צירף תצהיר מצד מי מהם. בכך מצא בית המשפט קמא שקמה ההנחה שעדויות אלה, לו נשמעו, היו פועלות לרעתו.
5. ההליך קמא זהו ההליך השני בו נקט המערער בהקשר לשינוי מועד לידתו וקביעת גילו. המערער עתר ביום 29.11.18 לתיקון תאריך לידתו הנקוב במרשם האוכלוסין, ולקבוע תחת תאריך הלידה הרשום – 1962 – את שנת הלידה 1959.

התובענה קמא ופסק הדין

6. טענות וראיות המערער בתובענה קמא היו כדלקמן:
- א. המערער צירף את המסמכים בהם תמך את תביעתו הקודמת: העתק תעודת לידה ממשרד הפנים המרוקאי; תעודת לידה מטעם משרד המעמד האזרחי במרוקו; תרגום תעודת הלידה; תצהיר המתורגמנית; שאלון רישום שמילא אביו המנוח עם עלייתו ארצה.
- ב. נוסף על אלה, צירף המערער סימוכין אשר לא היו לעיני בית המשפט קמא בהליך הקודם: חמישה תצהירים מטעם חמישה מאחיו; תצהיר של אחייניתו (בת אחותו הגדולה) אשר נולדה לטענתו בשנת 1961 בעוד ידוע לכולי עלמא שהמערער מבוגר ממנה; שני תצהירים מטעם חבריו של המערער מבית הספר היסודי, ושני תצהירים מטעם חבריו לבית הספר התיכון, אשר בתכנם נכתב כי השנתון בכיתתם היה של ילידי שנת 1960.
- ג. עוד צורף תצהיר אחותו הגדולה של המערער, במסגרתו הצהירה כי תיקנה בשנת 1973 את גילו את המערער על מנת ליהנות מקצבה שהייתה מקבלת, לאור העובדה שגידלה את המערער לאחר פטירת הוריהם. כן צירף המערער את תמונת המחזור מבית הספר התיכון.
- ד. לטענת המערער, התכלית שבתביעתו היא כלכלית. מפאת גילו הרשום, הוא "מפסיד את קצבת הזקנה שלו במשך 3 שנים". כלומר הדין מכיר בו כיליד 1962 בעוד הוא מבוגר לטענתו ב 3 שנים מגילו המוצהר.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

7. טענות וראיות המשיב בתובענה קמא היו כדלקמן:
- א. בהתאם למרשם האוכלוסין, נולד המערער ביום 18.8.1962. המערער נכנס לישראל לראשונה ביום 19.5.1963 ונרשם כיליד שנת 1959 – וזאת על בסיס השאלון שמולא לגביו.
- ב. ביום 17.5.1973 פנתה אחותו הגדולה של המערער (ששימשה כאפוטרופא עליו, במינוי או למעשה, לאחר פטירת שני הוריו) ללשכה לעליה ומרשם, לשנות את שנת הלידה של המערער לשנת 1962. היא הגישה "בקשה להשלמות ותיקונים". את בקשתה תמכה בהצהרה "בהן צדק" שניתנה בפני בית משפט השלום.
- ג. האחות הגדולה הצהירה בבקשתה שהמערער בן 11 שנים ולא יליד 1959 כפי שנרשם בטעות לדבריה.
- ד. כמו כן, כחלק מדרישות המדינה לבקשות מסוג זה, המערער נבדק על ידי רופא לשכת הבריאות, שקבע על בסיס "בדיקה קלינית ובדיקה רנטגנולוגית" שביום 17.5.1973, מועד הבדיקה והגשת הבקשה על ידי האחות הגדולה, גילו של המערער הוא "בין 10 ל-12 שנים".
- ה. על בסיס הצהרת האחות הגדולה, והן על בסיס תוצאות הבדיקה שהתיישבו עם ההצהרה, שונתה שנת לידתו של המערער לשנת 1962 (ללא ציון יום וחודש).
- ו. כ-7 שנים לאחר מכן, ביום 22.8.1980, הגיש המערער בקשה להשלמות ותיקונים. לבקשתו צירף הצהרה בשבועה, לפיה נולד ביום... בשנת 1962. בכך ביקש להוסיף יום ותאריך לשנת לידתו הרשומה – 1962.
- ז. ועוד – ביום 11.7.1984, המערער הגיש בקשה לקבלת תעודת זהות, בה ציין את תאריך לידתו... 1962, תאריך שנקבע בהתאם לבקשתו דלעיל.
- ח. המשיב הוסיף כי המערער יכול היה בנקל להציג בהליך הקודם את הראיות החדשות שבאמתחתו בהליך קמא. כמו כן, אין משקל לעדות האחות הגדולה, ממנה עולה מכלל ששיקרה בהצהרתה בפני הרשויות בשנת 1973. המערער לא עמד אפוא בנטל לסתור את הנקוב במרשם האוכלוסין, ולא עמד בנטל השכנוע הכפול הרובץ לפתחו. לפיכך, חזקה היא שהתאריך הנקוב במרשם, הוא הנכון.
8. בית משפט קמא ניתח את הראיות, העדויות והתצהירים שהוצגו בפניו ובסופו של יום דחה את התובענה קמא, מהנימוקים הבאים:
- א. המערער לא נתן דעתו כלל להוראות סעיף 2 סיפה לחוק קביעת גיל ולא העמיד כל גרסה לשאלה המתבקשת – מה היתה המניעה להציג במסגרת ההליך הקודם את

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

- 1 הראיות החדשות שהציג בהליך קמא. בהינתן שמדובר בתצהירים ובתמונות מחזור
2 כיתתית, ובהעדר כל גרסה מטעם המערער בהקשר זה, בית המשפט קמא לא מצא
3 צידוק כלשהו לעובדה שהמערער לא טרח לפנות לבני משפחתו ולהגיש תצהיר
4 מטעמים במסגרת ההליך הקודם.
- 5 ב. בהעדר כל גרסה מצד המערער כאמור או כל צידוק אחר העולה מטענותיו, גם לא
6 בסיכומיו, סבר בית המשפט קמא, כי הדין אינו עומד לימין המערער. נקבע כי
7 ההליך קמא לא הותיר רושם שהמערער עשה מאמץ כלשהו על מנת לתקן את
8 הרושם שהותיר במסגרת ההליך הקודם. גם משטח המערער והציג תצהירים
9 מצד אחיו וחבריו לספסל הלימודים, לא הניח בפיהם גרסה קונקרטית כלשהי, כי
10 אם אמירות כלליות, מידע כללית, שאינן משתלבות לכדי גרסה עובדתית.
- 11 ג. כאמור, התצהירים הזהים של אחיו של המערער לא הביאו גרסה עובדתית של
12 ממש. הם לא ניצלו את חקירתם הנגדית, על מנת להעניק נפח לגרסתם, מעבר
13 לאמירה הלאקונית על שנת לידתו של המערער. בית המשפט קמא לא מצא כל
14 משקל בעדות האחים. איש מהם לא ידע להעיד מידיעתו על גילו של המערער. עולה
15 שהאחים היו אדישים לעובדה שיתכן שהמערער אכן נולד לאחר שנת 1959, והם
16 לא הצטיירו בבית משפט קמא כמקור מהימן להיתלות בו.
- 17 ד. עדות האחות הגדולה אמורה היתה לשפוך אור על **המניעים** לשינוי גילו של
18 המערער. תאריך הלידה תוקן בעקבות בקשתה. בית המשפט קמא לא קיבל את
19 גרסתה. בשים לב לנטל השכנוע מוגבר שהוטל על כתפי המערער, לא היה די בעדות
20 זו. המערער לא הוכיח שקיימת או שהייתה קיימת בעבר קצבה או מענק או כל
21 הטבה כספית אחרת שניתנה לילדים בגיל 11, אך לא לילדים שמעל גיל 14, וממילא
22 המערער לא הוכיח שהאחות הגדולה היתה זכאית לקצבה כגון זו. על כתפיו של
23 המערער היה מונח הנטל, לתור אחר סימוכין לטענותיו, וסדרי הדין מעמידים
24 עבורו כלים לאיתור סימוכין לנדון. המערער לא הרים את נטל השכנוע בהקשר זה.
- 25 מעבר לכך, גרסתה של האחות הגדולה עוררה קושי. האחות הגדולה ילידת 1937,
26 כמצוין בתצהירה קמא, ובמועד עדותה מלאו לה 83. לשיטתו של המערער, האחות
27 הגדולה אינה יכולה לשמש עדה מהימנה בהליך קמא לנוכח גילה ובעיות זכרון
28 שלה, ולא היה בידיה לשפוך אור על המניעים להגשת הבקשה לתיקון גיל.
- 29 ה. הבדיקה הרפואית – המערער התייצב מול הרופא בחודש מאי 1973, כמי שרשום
30 מאז עלייתו כיליד 1959. הרופא הסיק שגילו של המערער הוא בין 10 ל-12,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-09-29554 א.א נ' היועץ המשפטי לממשלה

- 1 ומתאים לטענת האחות הגדולה, שהמערער בן "11 שנים בערך" כשם שציין
2 הרופא.
- 3 הרופא הגיע למסקנה שהמערער אינו בן 14. הוא מצא שהמערער יכול להיות צעיר
4 יותר מגילו הרשום, לרבות בן 10 שנים, אך גילו אינו עולה על 12 כאמור.
5 בית המשפט קמא שוכנע, נוכח ראיה זו, ובהעדר ראיות אחרות מצד התובע, כי לא
6 קיימת אפשרות שהתובע או אחותו הצליחו להערים על הרופא, ולשכנעו שהנער
7 העומד מולו הוא כבן 11, בעוד הוא למעשה כבן 14.
- 8 1. את טענת המערער, כי את חוק לימודיו סיים עם בני כיתתו, כולם ילידי 1960,
9 ומכאן ראיה שמועד לידתו הרשום בשנת 1962, הוא שגוי, יש לדחות בהעדר
10 הוכחה.
- 11 ארבעת התצהירים מטעם בני כיתתו, שהגיש המערער בבית משפט קמא, נמחקו,
12 כי לא התייצבו לעדות;
- 13 לא היתה בפני בית המשפט קמא כל ראיה שמחזור כיתתו של התובע הוא של יליד
14 1960.
- 15 על גבי תמונת המחזור שצירף המערער צוין "מחזור תשל"ח-1978". נקבע כי
16 תמונת המחזור לא יכולה היתה להוות ראיה בעלת משקל, שיש בכוחה לגבור על
17 חוסנו של המרשם. נקבע כי ציון המחזור נועד לציין את המחזור אשר סיים את
18 חוק לימודיו בשנת תשל"ח – ציון שנת המחזור אינו יכול להיות שווה ערך לנקוב
19 במרשם.
- 20 2. בסוף פסק הדין נכתב, כי לקראת גיל פרישה, צמח האינטרס של המערער לשוב
21 ולשנות את גילו, מטעמים כלכליים גרידא. כאמור, באינטרס הכספי כשלעצמו,
22 אין פסול, ויחד עם זאת מצא בית המשפט קמא לקבוע באופן מפורש, שהמערער
23 לא עמד ברף נטל השכנוע והראיה שעל כתפיו.

טענות המערער בערעור

- 24
25
26 9. להלן עיקרי טענות המערער בעיקרי הטיעון מטעמו:
- 27 א. אחיו ואחיותיו של המערער הגישו תצהירים ואף נחקרו עליהם בבית משפט קמא.
28 התצהירים מוכיחים כי שנת לידתו של המערער היא 1959 ולא 1962.
- 29 ב. אחייניתו של המערער, גב' ק', צעירה מהמערער וילידת 1962. אף היא הגישה
30 תצהיר לבית משפט קמא ונחקרה עליו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-09-29554 א.א נ' היועץ המשפטי לממשלה

- 1 ג. המערער הציג את תמונת המחזור שצולמה עם סיום כיתה י"ב, בשנת 1978 (מחזור
2 תשל"ח). לו שנת לידתו של המערער אכן 1962, זה אומר שסיים תיכון בגיל 16,
3 ונתון זה לא מתיישב עם המציאות.
- 4 ד. הוצגו מסמכים ממדינת מרוקו, המלמדים על תאריך לידתו של המערער בשנת
5 1959. המערער הציג אותם בבית משפט קמא עם תרגום והגיעה מתורגמנית לדיון
6 קמא אולם ב"כ המשיב ויתר על חקירתה.
- 7 ה. בשאלון ניתן לראות בבירור כי נרשם "1959" ונמחק לאחר מכן.

8

9

טענות המשיב בערעור

- 10 10. להלן עיקרי טענות ב"כ המשיב בעיקרי הטיעון מטעמה:

11 א. פסק הדין קמא צודק ואין מקום להתערב בו.

12 ב. התצהירים הזהים של אחיו של המערער לא הניחו גרסה עובדתית של ממש, מלבד
13 אמירה לאקונית ביחס לשנת לידת המערער. עדותם לא תרמה לגרסת המערער.

14 ג. בהתקיים אינטרס כלכלי מובהק בבקשה לקביעת גיל, ההלכה הפסוקה היא כי
15 נטל ההוכחה, המוטל ממילא על כתפי המערער, הינו מוגבר. המערער לא עמד בנטל
16 מוגבר זה.

17 ד. אין בעדות האחיינית, גב' ק', כדי להעיד על מועד לידתו של המערער. עדותה היתה
18 לאקונית ונשענה אך על העובדה כי המערער גדול ממנה, ועל מה ש"זכור וידוע"
19 לאחיינית מאז היתה צעירה. כמו כן מועד לידתה של האחיינית עצמה איננו ידוע
20 (וייתכן שגם בו נפל פגם), וגם בכך די כדי לדחות את עדותה.

21 ה. לא ניתן להסתמך על עדותה של האחות הגדולה, שבית משפט קמא קבע כי היא
22 בלתי אמינה ובלתי מהימנה. האחות הגדולה מצהירה כעת כי למעשה שיקרה
23 בהצהרתה אז, בשנת 1973. לא ניתן לסמוך על הצהרותיה או על עדותה בנושא.

24 ו. בעת הגשת הבקשה לקביעת גיל המערער לשנת 1962, נבדק המערער על ידי רופא
25 לשכת הבריאות בחיפה, שהוא רופא אובייקטיבי מטעם המדינה, ולפיכך לא ניתן
26 להתעלם מקביעותיו לעניין גיל המערער.

27 ז. לעניין שנת סיום בית הספר התיכון של המערער, טוענת המשיב כי סביר שאפשר
28 היה למצוא בעבר, מקרים בהם בבתי הספר שקלטו עולים באופן מרוכז, למדו
29 באותו מחזור תלמידים בגילאים שונים. לפיכך הראייה כי בני כתתו ילידי 1960

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-09-29554 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

1 היא ראייה בעלת משקל נמוך. כמו כן לא התייצב איש מבני הכיתה לעדות ועל כן
2 נמחקו תצהיריהם של בני כיתתו של המערער.

דיון בערעור מיום 16.3.2021

11. דיון בערעור התקיים בפניי חברי ההרכב ביום 16.3.21 (להלן: "ישיבת הערעור").

12. במהלך ישיבת הערעור חזרו הצדדים על טענותיהם.

13. לשאלת בית המשפט מתי התגייס, ענה המערער כדלקמן:

8 "אני יליד 1959. מה שקרה, כשגמרתי את הלימודים בשנת '78 הגיוס שלי
9 התאחר בגלל ששינו את השנה ל-1962, כשאחותי שינתה לי את הגיל. כל
10 החבר'ה שלי כבר התגייסו לצבא ואני מצאתי את עצמי לבד אז ביקשתי
11 להתגייס וגייסו אותי כמו כולם. היה איחור, בגלל השינוי אבל עדיין גייסו
12 אותי קצת לפני בגלל שרציתי להיות באותה שכבת גיל שלי. אין לי אישור
13 על כך שביקשתי מהצבא להתגייס עם החברים שלי. סיימתי את הלימודים
14 ביולי '78 וגייסו אותי בעצם בנובמבר '79, היה איחור של כמעט קרוב לשנה,
15 זה הפריע לי ולכן הגשתי בקשה.

16 אמא שלי נפטרה כשהייתי בן 7, אבא שלי נפטר כשהייתי בן 13, אחותי באה
17 מטעמים כלכליים והלכה ושינתה את התאריך לידה בשביל ביטוח לאומי...
18 כשהייתי קטן מי ידע מה אני עושה? אחותי לקחה אותי ביד כמו ילד, לא
19 ידעתי כלום".

20 ולאחר מכן, ענה:

21 "לשאלת בית המשפט, התחלתי ללמוד בכיתה א' בבית ספר ב[...], אין לי
22 תעודה מכיתה א', אני יכול להעריך שהתחלתי כיתה א' בשנת '67 או '66.

23 ...

24 גן הילדים שלנו, שהייתי גם בגן, הוא היה מול הבית שלי. זה לא יכול להיות
25 שאני אלך לגן ילדים בגיל שנתיים או שלוש".

14. בהמשך הדיון, ביקשה ב"כ המשיב אורכה בת 30 ימים על מנת לערוך בירור במשרד החינוך
27 לגבי השנה שבה המערער החל וסיים את הלימודים בבית הספר.

15. ביום 26.4.21 הוגשה הודעה מטעם המשיב, אליה צורפה תעודת עובד ציבור מטעמה,
29 חתומה על ידי מר דויד גל, מנהל אגף בחינות. כאמור בהודעה ובתעודת עובד הציבור, לא

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

- 1 נמצא מידע באשר לתחילת לימודי המערער בבית הספר (כיתה א'), אך נמצא כי המערער
2 סיים את כיתה י"ב בשנת הלימודים תשל"ח, 1978.
- 3 16. עוד הוסיפה ב"כ המשיב וטענה בהודעתה, כי המסמך ממשרד החינוך אינו יכול לסייע
4 למערער וכי יש להותיר את פסק הדין קמא על כנו מהטעמים המפורטים בו.
- 5 17. ביום 28.5.21 הגיב המערער להודעת המשיב וטען כי תעודת עובד הציבור מחזקת את טענתו
6 כי המערער יליד 1959, מאחר שאם היה יליד 1962, לא היה יכול להיבחן בבחינות הבגרות
7 ולסיים כיתה י"ב בשנת 1978, בהיותו כבן 16 בלבד.
- 8 18. הוסיף המערער וטען בתגובתו כדלקמן, לגבי התנהלות המשיב בתיק דנן:
- 9 א. נציג המשיב יצר קשר עם ב"כ המערער באמצעות הטלפון ובשיחה נאמר כי בכוונת
10 המשיב לשנות את גיל המערער כפי שעתר, ובלבד שהמערער לא יעמוד על
11 הוצאותיו בהליך. ב"כ המערער הסכים להצעה.
- 12 ב. לאחר מספר שעות שוב נוצר קשר עם ב"כ המערער ונאמר לו כי "בכוונת המשיב
13 להגיש הודעה ראייה לתיק בית המשפט" (כך במקור).
- 14 ג. לאחר מספר שעות שוב נוצר קשר עם ב"כ המערער ונאמר לו שאין בכוונת המשיב
15 לשנות את גילו של המערער.
- 16 19. בהחלטתי מיום 16.6.21 קבעתי כדלקמן (ההדגשה במקור):
- 17 "על דעת חברותי להרכב, וטרם רישום פסק דין בערעור זה, אני מורה על
18 קיומו של דיון תזכורת בערעור זה במעמד הצדדים, בפני, ביום 20.6.21
19 בשעה 10:00.
- 20 הדיון יתמקד בהודעת המשיב מיום 26.4.21 (אליה צורפה תעודת עובד
21 ציבור) ותגובת המערער מיום 28.5.21.
- 22 המזכירות תעביר החלטה זאת בהקדם לצדדים."
- 23 ביום 17.6.21 נעתרתי לבקשה משותפת של הצדדים לדחיית מועד הדיון וקבעתי אותו ביום
24 13.7.21.
- 25
- 26 דיון מיום 13.7.21 בפני כב' השופט חננאל שרעבי
- 27 20. ביום 13.7.2021 התקיים דיון נוסף בפניי (מעין קדם ערעור בדן יחיד), בנוכחות ב"כ הצדדים
28 והמערער. במסגרת ישיבה זאת הצגתי בפני ב"כ הצדדים, ובמיוחד ב"כ המשיב, את

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

1 הספקות הקיימים בקרב חברי ההרכב, שהתחזקו לאחר קבלת תעודת עובד הציבור מטעם
2 המשיב על שנת סיום לימודיו התיכוניים של המערער בשנת 1978.
3 את תשובותיה של ב"כ המשיב בדיון זה לספקות שהועלו, אשלב בחוות דעתי להלן.
4 סוכם בתום הישיבה, כי המשיב ישקול עמדתו פעם נוספת בערעור זה ויודיעה לבית המשפט
5 עד ליום 20.7.2021.
6 ביום 18.7.21 הודיעה באת כח המשיב עמדתה לענין הערעור, והיא – כי המשיב עדיין סבור
7 כי דין הערעור דחיה.
8 במצב דברים זה יש להכריע בערעור לגופו.

דיון והכרעה

11 21. לאחר עיון בתיק קמא ובתעודת עובד הציבור שהוגשה על ידי המשיב לאחר ישיבת
12 הערעור, אמליץ לחברותי להרכב לקבל הערעור, ולהורות על שינוי שנת לידתו של המערער
13 לשנת 1959, כפי שנרשם עת עלה לישראל (ושונה בהמשך בשנת 1973, כעשר שנים לאחר
14 העליה ארצה, לבקשת אחותו הגדולה, הגב' י.א).
15 המצב המשפטי באשר לבקשה לתיקון גיל הוא כמתואר בפסק הדין. יחד עם זאת לטעמי,
16 עסקינן במקרה נשוא הערעור דנן בנסיבות מיוחדות, כפי שיובהר ויפורט להלן, המלמדות
17 בסבירות ראויה, כי המערער עמד בנטל הראיה המוטל עליו להוכחת תיקון גילו.

נקודה א' – שנת הלידה שמסרו הוריו של המערער בעת העליה לארץ ישראל

20 22. מטבע הדברים מי שידע לאשורו את שנת לידתו של המערער הם הוריו. הם אלה אשר
21 רשמו את שנת לידתו כשנת 1959 עם עלייתם ארצה בשנת 1963 (כארבע שנים לאחר לידתו
22 הנטענת של המערער).
23 23. כידוע, עם עלייתם של העולים בשנות החמישים והשישים לארץ, ולנוכח קשיי רישום שנת
24 הלידה בארצות המוצא, היו פקידי הרישום/העליה עורכים שאלון לעולים שנקרא "שאלון
25 רישום עולה", אותו הגדרנו לעיל כ"שאלון". בשאלון קיימות רובריקות למילוי פרטים
26 נדרשים על אודות העולה. את הפרטים היה מקבל פקיד הרישום ברגיל מפי העולה עצמו,
27 או מפי הוריו (או מי מהם) ככל שמדובר בעולה קטין/ה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

24. במקרה דנן השאלון נערך על אודות המערער בשנת 1963 עם העליה ארצה (חלק מנספחי הערעור). סביר כי הפרטים שנרשמו בו נמסרו על ידי הוריו (או מי מהם) לפקיד הרישום/העליה, לנוכח היותו של המערער באותה עת קטין.

25. המערער ציין בישיבת הערעור שאמו נפטרה כשהיה בגיל 7 שנים ואביו נפטר כשהיה בגיל 13 שנים. אם אכן השנה שמסרו הוריו (או מי מהם) לפקיד הרישום/העליה כשנת לידתו של המערער (1959) היא מדוייקת, כי אז אימו נפטרה כשלוש שנים לאחר שנת העליה לארץ ואביו נפטר כתשע שנים לאחר מכן. **בכל שנות חייהם בארץ ישראל לא ביקש מי מהוריו של המערער את תיקון שנת לידתו.**

רק אחותו (הגב' י. א) ביקשה את תיקון הגיל של המערער לאחר פטירת שני הוריו, למרות שהיא עצמה לא ידעה את גילו לאשורו, כעולה בבירור מחקירתה בישיבת יום 31.12.2019. להמחשה נצטט קטע מעדותה האמורה:

" ש. ראשית אני מציג לך הצהרה שלך בשבועה משנת 73', נספח ג' לכתב התגובה, הצהרה ניתנה בפני ביהמ"ש השלום בחיפה והצהרת כי הגיל של א' אחיך הוא 11. זאת אומרת שבשנת 73' הוא היה בן 11. עכשיו את מצהירה כי ההצהרה הייתה שגויה.

ת. מה שאז עשו זה היה בלבול, הם לא חיפשו את כל האמת. הם שאלו שאלות ככה חפיף וכתבו מה שהם רצו. הילד היה קטן והוא לא יכל לדבר על עצמו ואני שטיפלתי בו כל הזמן מאז שההורים נפטרו, לא הייתי צריכה את כל התאריכים, אני יודעת שהוא יותר גדול מהבת שלי קצת יותר משנה. בזמן שההורים שלי נפטרו אני ישר לקחתי אותו והוא גדל אצלי כל הזמן. אני יודעת בדיוק בן כמה הוא בעל פה בלי לכתוב ובלי כלום ידעתי שהבת שלי יותר צעירה ממנו, הוא היה בערך בגיל שנה כשהבת שלי נולדה. זה מה שאני יודעת" (עמ' 5 לפרו' שו' 15-7).

26. לעובדה שהורי המערער לא ביקשו בחייהם את תיקון גילו של בנם (המערער), אלא רק אחותו אצלה גדל לאחר פטירת הוריו, וגם זאת ללא בסיס מוכח מצידה של האחות לבקשת התיקון, יש משקל ראייתי לא מבוטל בהוכחת שנת הלידה האמיתית הנטענת על ידי המערער (שנת 1959). שנת הלידה שנרשמה בשאלון.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

על חשיבות המידע שנמסר על ידי ההורים או מי מהם בעת העליה לארץ, עמד בית המשפט העליון (כב' השופטת ארבל) ברע"א 19/13 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה ואח' (16.7.2013) – (להלן: "ענין פלוני").

ענין פלוני גם עוסק בבקשה לתיקון גיל שנדחתה, בין היתר לנוכח העובדה כי את תאריך הלידה המדויק של המערער מסרה אימו בעת העליה לארץ (מאתיופיה). לעובדת מסירת תאריך הלידה המדויק על ידי האם ייחס בית המשפט העליון משקל מהותי בדחיית בקשת רשות הערעור, בצינו:

"... ואולם, במקרה דנא, אימו של המבקש, שהייתה העדה החשובה ביותר בתיק, היא זו שמסרה לרשויות תאריך לידה מדויק של ילדיה שעלו עימה לארץ, הכולל גם את היום וגם את חודש הלידה..." (ציטוט מפסקה 9).

יש בכך חיזוק מסוים להיות שנת הלידה שנרשמה מלכתחילה בשאלון (1959) כשנת הלידה המדויקת של המערער.

27. בישיבת יום 13.7.2021 נשאלה ב"כ המשיב על נקודת ספק זאת, והשיבה כדלקמן:

"לשאלת ביהמ"ש, האם לעובדה שלהורים בעת העלייה רשמו בשאלון את שנת הלידה 1959 ולא ביקשו בהמשך השנים עד פטירתם את שינוי הגיל בעבור המערער, אין משקל ראיתי עודף במיוחד כשהאחות במהלך עדותה לא ידעה להצביע לאשורו מה המקור שלה לשנת הלידה המתוקנת, אני משיבה, שאינני בוחנת כליות ולב, ואינני יודעת לאשורם מה היו שיקולי כל אותם אנשים. אני יודעת מהן העובדות שמונחות לפניי ואני רוצה להאמין שמי ששינה את הגיל בהתאם לבקשת האחות, ובהסתמך על מסמך רפואי, פעל כדין" (עמ' 5 לפרו' שו' 2-7).

התקשיתי להשתכנע מתשובה זאת של ב"כ המשיב, המתעלמת מהעובדות הבאות:

הורי המערער (או מי מהם) מסרו את שנת הלידה לפקיד הרישום/העליה, על החשיבות הראייתית של כך;

הורי המערער לא ביקשו בחייהם לשנות את שנת הלידה של המערער;

הרושם העולה מעדותה של האחות הוא – האחות לא ידעה את גילו של המערער לאשורו עת הגישה את בקשת תיקון הגיל של המערער בשנת 1973.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

נקודה ב' – גילו של המערער בעת העליה ארצה, מבחינת נראות פיזית

28. ככל שהמערער אכן נולד בשנת 1959, כפי שמסרו הוריו או מי מהם לפקיד הרישום/העליה, כי אז בשעת עלייתו ארצה היה כבן ארבע שנים. לעומת זאת ככל שנולד בשנת 1962, כתיקון שהתבקש על ידי האחות, כי אז בשעת העליה היה תינוק כבן שנה.

הפערים משמעותיים, וכך גם הצגת הדברים בפני פקיד הרישום/העליה בעת רישום השאלון.

ניתן להניח בסבירות ראויה כי פקיד הרישום/העליה לא היה רושם את השאלון אם לא היה רואה בעין את העולה לגביו נרשם השאלון, לוודא כי הוא קיים בכלל.

מכאן כי פקיד הרישום היה מבחין בין ילד בן ארבע שנים לבין תינוק בן שנה.

29. משרשם פקיד הרישום/העליה את שנת לידתו של המערער כשנת 1959, בהתאם למידע שמסרו לו הוריו, או מי מהם, סביר כי ראה לפניו ילד התואם שנתון זה (ילד בגיל ארבע שנים), ולא תינוק בן שנה (אם אכן נולד המערער, כטענת אחותו, בשנת 1962).

בענין פלוני ייחס בית המשפט העליון חשיבות עליונה לטופס דמוי השאלון, תוך שציין כי:

"...בנוסף, אותם תאריכים (תאריכי לידה של המערער שם, מבקש תיקון הגיל – ח"ש) נרשמו הן בתחקיר הראשוני שנערך באדיס אבבה בשפה האמהרית והן בשאלון שמילאה משפחת המבקש בעת עליית המשפחה לארץ (ההדגשה שלי – ח"ש), ואף בתעודת 'המרה לעדה יהודית' נרשם כי תאריך הלידה של המבקש הוא 4.9.1983" (ציטוט מפסקה 9).

מכאן שיש חשיבות לתאריך הלידה שנרשם בעת מילוי השאלון שהפרטים נרשמו בו בעת העליה לישראל. במיוחד כאמור, כשהמידע שנרשם בו נמסר לפקיד הרישום על ידי ההורים של עולה קטין, או מי מהם, ופקיד הרישום, כך ניתן להניח בסבירות ראויה, ראה את העולה המדובר.

30. בישיבת יום 13.7.21 עומתה ב"כ המשיב עם נקודת ספק זאת, וציינה כדלקמן:

"אני מסכימה עם ההנחה שפקיד הרישום, כשרושם את השאלון, לפחות אמור לראות את העולה, אבל אי אפשר לדעת בוודאות.

זה נכון גם לומר, שיש הבדל בין ילד בן שנה לילד בן 4, ככל שנבחן את גילו של המערער בעת העלייה לפי שנת 1959 או 1962 וזאת בהנחה שפקיד הרישום אכן ראה אותו.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

כשביהמ"ש אומר לי שפקיד הרישום כנראה ראה ילד בן 4 ולא ילד
בן שנה, אני משיבה, שלא בוודאות ניתן לדעת אם אכן פקיד הרישום
ראה את המערער בעת הרישום" (עמ' 5 לפרו' שו' 9-13).

תשובה זאת של ב"כ המשיב לא שכנעה אותי.

סבורני כי הספקות שהעלתה ב"כ המשיב, בתשובתה לענין ראיית פקיד הרישום/העליה את
המערער טרם רישום השאלון, סותרות את חזקת תקינות פעולת הרשות המנהלית. במצב
דברים כזה, הנטל לסתור חזקה זאת מוטל על הטוען נגדה (במקרה דנן על המשיב), להביא
ראיות לאי תקינות פעולת הרשות המנהלית (פקיד הרישום/העליה).

ראו לענין זה – ע"א 8880/13 וינשל נ' מדינת ישראל, פסקה 38 (30.8.16).

המשיב לא עמד בנטל הראייתי זה, ולא ניתן להסתפק בנדון בהשערות בעלמא, כי פקיד
הרישום/העליה רשם את השאלון מבלי לראות את המערער, כפי שצריך להיות.

נקודה ג' – מניעים כלכליים של האחות בבקשה לתיקון גילו של אחיה, המערער

31. מפסק הדין גם עלתה אמירה כי לא הוכחו מניעים כלכליים של האחות הגדולה לשינוי הגיל
של המערער. צוין בפסק הדין, כי לא הוכח שילד בן 11 שנים (הגיל המתוקן) מקבל קצבה
מיוחדת או גדולה יותר מילד בן 14 שנים (הגיל לפני התיקון). מכאן ההנחה הלכאורית כי
בקשת התיקון שהגישה האחות בעניינו של המערער היא אמיתית ונכונה.

32. סבורני כי בכך לא דייק בית משפט קמא משתי סיבות עיקריות:

א. היה לכאורה רווח כלכלי אובייקטיבי ארוך טווח לאחות י.א, שהובילה להגיש את
בקשת תיקון גילו של המערער.

נזכיר כי המערער "נפל" על כתפיה של אחותו האמורה לאחר פטירת הוריו. היא
הגישה את בקשת התיקון בשנת 1973, כשהמערער היה בגיל 14 שנים לערך (טרם
התיקון). בגיל 18 שנים, כארבע שנים מאוחר יותר, צפויה היתה להיפסק קצבת
הילדים ששולמה בעבור המערער, ששולמה, כך ניתן להניח בסבירות ראויה, לידי
האחות הגדולה לאחר פטירת הוריו של המערער כאפוטרופא שלו (על פי מינוי כדין
או למעשה – סעיף 5 לפסק הדין, עמ' 2 שו' 1-2).

מכאן כי היה לאחות אינטרס כלכלי אובייקטיבי ארוך טווח – להקטין את גילו של
המערער, ובכך לזכות בעוד מספר שנים בקצבת הילדים בעבור המערער.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

ב. יכול להיות שאובייקטיבית לאחות לא היה רווח כלכלי מיידי מתיקון גילו של המערער (להצעירו בגיל), אך סובייקטיבית היא חשבה (אפילו תוך טעות) שכך יהיה. היינו שיהיה לה רווח כלכלי מיידי עם תיקון גילו של המערער.

כך עולה בבירור מעדותה בפני בית משפט קמא, כדלקמן:

ש. לפי מה שאמרת בסעיף 5 לתצהיר שכתבת בשביל לקבל את הקצבה...

ת. זה היה מצחיק נורא. לי היו 6 ילדים קטנים בבית ואני הייתי מקבלת עליהם גרושים כמו שנותנים לכל ילד, ואז אמרתי אולי גם על [המערער] אני יכולה לקבל משהו, החתימו אותי, לא ידעתי אפילו על מה אני חותמת, וכמה היו נותנים לי? אולי 90 ₪ משהו כזה כמו שנתנו על הילדים הקטנים קצבת הילדים שמקבלים מביטוח לאומי. זה היה גרושים.

ש. בשנת 73' את ביקשת לשנות את הגיל של [המערער]
ת. לא ביקשתי כלום, ביקשתי רק שיתנו לי את הקצבה הזאת ואז אמרו לי תביאי את הניירת, הם עשו מה שהם רצו. אני לא נגעת בכלום" (עמ' 5 לפרוטוקול שם מיום 31.12.2019 שו' 18-25).

33. לכאורה עולה מהאמור, כי האחות הגישה את בקשת תיקון גילו של המערער לאחר פטירת הוריה, כשנטל גידולו "נפל" עליה, תוך ציפייה סובייקטיבית מיידיה או ציפייה אובייקטיבית ארוכת טווח לטובת הנאה, כמובהר לעיל.

עמד על כך המערער בישיבת הערעור ביום 16.3.2021 כשציין:

"אמא שלי נפטרה כשהייתי בן 7, אבא שלי נפטר כשהייתי בן 13, אחותי באה מטעמים כלכליים והלכה ושינתה את התאריך לידה בשביל ביטוח לאומי. למה אני צריך לסבול מזה? לא ידעתי שזה יפגע בי ככה. אני הגעתי לגיל כזה ואפילו בחיסוני קורונה זה פגע לי. כשהייתי קטן מי ידע מה אני עושה? אחותי לקחה אותי ביד כמו ילד, לא ידעתי כלום" (עמ' 2 לפרו' שו' 16-19).

מכאן כי קיימת אפשרות קרובה, שהעילה להגשת בקשת תיקון גילו של המערער על ידי האחות היא לאו דווקא אמיתית (במיוחד כשעולה מעדותה שאינה יודעת את שנת לידתו

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 20-09-29554 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

של אחיה המערער לאשורה, כמצוטט לעיל מתוך עדותה), אלא אינטרסנטית-כלכלית.
לכן יש להתייחס לבקשת "התיקון" ול"תיקון" עצמו בהירות מוגברת.

נקודה ד' – שנת סיום לימודיו התיכוניים של המערער

34. שנת סיום לימודיו של המערער בבית ספר תיכון תואמת לכאורה את בקשתו לתיקון גיל, כפי שנבהיר מיד.

ככל ששנת לידתו האמיתית של המערער היא 1959 (כמבוקש בבקשת התיקון, וכפי שנרשם בשאלון עת עלה ארצה) כי אז היה אמור לסיים את לימודיו התיכוניים בין השנים 1977-1978.

ככל ששנת לידתו האמיתית של המערער היא 1962 (כפי שנרשם לאחר בקשת התיקון שהגישה האחיות שהתקבלה), כי אז היה אמור לסיים את לימודיו התיכוניים בין השנים 1980-1981.

עמדנו על כך בישיבת הערעור.

במענה לשאלתנו בדבר שנות לימודיו במוסדות חינוך ציין המערער בישיבת הערעור, כדלקמן:

"לשאלת בית המשפט, התחלתי ללמוד בכיתה א' בבית ספר ב...., אין לי תעודה מכיתה א', אני יכול להעריך שהתחלתי כיתה א' בשנת '67 או '66.

מלחמת ששת הימים אני זוכר מצוין. הייתי עם אמא שלי. הייתי בבית ספר ב.... עכשיו הוא קיים אבל העבירו אותו לחרדים.

גן הילדים שלנו, שהייתי גם בגן, הוא היה מול הבית שלי. זה לא יכול להיות שאני אלך לגן ילדים בגיל שנתיים או שלוש (עמ' 2 לפרו' שו' 31-36).

קודם לדבריו אלה, שנאמרו במענה לשאלת בית המשפט, ציין המערער ביוזמתו לבית המשפט בישיבת הערעור, כי:

"אני יליד 1959. מה שקרה, כשגמרתי את הלימודים בשנת '78 הגיוס שלי התאחר בגלל ששינו את השנה ל- 1962, כשאחותי שינתה לי את הגיל. כל החברה שלי כבר התגייסו לצבא ואני מצאתי את עצמי לבד אז ביקשתי להתגייס וגייסו אותי כמו כולם. היה איחור, בגלל השינוי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

1 אבל עדיין גייסו אותי קצת לפני בגלל שרציתי להיות באותה שכבת
2 גיל שלי. אין לי אישור על כך שביקשתי מהצבא להתגייס עם
3 החברים שלי. סיימתי את הלימודים ביולי '78 וגייסו אותי בעצם
4 בנובמבר '79, היה איחור של כמעט קרוב לשנה, זה הפריע לי ולכן
5 הגשתי בקשה" (עמ' 2 ל פרו' שו' 10-15).

6 לנכח דבריו אלה של המערער, והתעניינותה של ערכאת הערעור לקבל פרטים על שנות
7 לימודיו של המערער במוסדות חינוך (שהרי קשה להניח כי ייכנס לכיתה א' בגיל ארבע
8 שנים, ככל שאכן שנת לידתו האמיתית היא 1962, כרשום לאחר תיקון האחות), הודיעה
9 ב"כ המשיב כי:

10 "לאור דברי בית המשפט, אני מבקשת אורכה של 30 יום על מנת
11 לערוך בירור במשרד החינוך לגבי השנה שבה המערער החל את
12 הלימודים בבית הספר וגם האם יש תעודת מרשם העלייה" (עמ' 3
13 לפרו' שו' 3-4).

14 ביום 29.4.2021 הגיש המשיב הודעה לבית המשפט, לה צורפה תעודת עובד ציבור מטעם
15 מר דוד גל ממשרד החינוך.

16 ציין מר גל בתעודת עובד הציבור, כי במערכת הממוחשבת הקיימת של משרד החינוך אין
17 כל רישום ביחס למערער.

18 עם זאת "נערך חיפוש במסמכים הידניים (מרוכזות) משנת 1978 על שם המבקש, ונמצא
19 התייעוד הבא, לפיו [המערער] למד וניגש למספר בחינות בגרות בבי"ס מקיף ע"ש ב....
20 בשנת 1978".

21 במילים אחרות – הוכח לטעמי בסבירות ראויה באמצעות תעודת עובדת ציבור זאת, כי
22 המערער דן סיים את לימודיו התיכוניים בשנת 1978 כטענתו הוא.

23 מכאן כי החל את לימודיו היסודיים (כיתה א'), עליהם לא נמצא כל רישום במשרד החינוך,
24 כשתים עשרה שנים קודם לכן בשנת 1966.

25 שנת לימודים זאת של כיתה א' תואמת רק את שנת 1959 כשנת לידת המערער, ולא את
26 שנת 1962, שהרי שלא סביר כי המערער יחל את לימודיו בית ספר יסודי בגיל ארבע שנים.

27 כך גם שנת סיום הלימודים (1978), שתואמת שנת לידה 1959 ולא שנת לידה 1962, על
28 פיה לכאורה סיים המערער את לימודיו התיכוניים בגיל 16 שנים.

29 זו בדיוק היתה הסיבה מדוע אנו, כערכאת הערעור, ביקשנו לקבל מהמשיב את שנת סיום
30 לימודיו התיכוניים של המערער.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

סבורני כי המשיב שם לב לנקודה זאת כבר מתחילת הדרך, אף טרם ישיבת הערעור. לכן
בעיקרי הטיעון מטעמו ציין לעניין שנת סיום בית הספר התיכון של המערער, כי אפשר היה
למצוא בעבר מקרים בהם בבתי הספר שקלטו עולים באופן מרוכז, למדו באותו מחזור
תלמידים בגילאים שונים. לפיכך הראייה כי בני כתתו של המערער הם ילידי שנת 1960
היא בעלת משקל נמוך.

מעבר לעובדה כי טענה זאת של המשיב נטענה בעלמא ללא כל חומר ראיתי תומך, סבורני
כי אולי נכון היה הדבר בשנים הראשונות לקום המדינה (לנוכח ריבוי העולים שהגיעו
מארצות שונות, בהן מערכת החינוך לא היתה מסודרת).

לא שוכנעתי, ובכל אופן לא הוכח בבית משפט קמא על ידי המשיב, כי כך היה הדבר באמצע
שנות השישים, אז היה אמור המערער להתחיל את כיתה א' בין אם עסקין בשנת לידה
1959 ובין אם עסקין בשנת לידה 1962.

בישיבת יום 13.7.2021, כשעומתה ב"כ המשיב עם נקודת ספק זאת השיבה כך :

"לשאלת ביהמ"ש, אז מתי התחיל המערער את כיתה א', אני
משיבה, שהוא כנראה היה בגיל 4, אבל כנראה היה רשום אחרת, ולכן
התחיל כשהתחיל. אנו באמת לא יודעים מה היה..." (עמ' 4 לפרו' שו'
31-32).

קשה לקבל כמשכנעת תשובה זאת של ב"כ המשיב. לא סביר בעיני כי באמצע שנות השישים
התאפשר לקטין בגיל ארבע שנים להתחיל כיתה א'.

משכנע יותר לומר כי המערער התחיל את כיתה א' בגילאים 6-7 שנים, כמקובל, ולכן סביר
ומשכנע יותר כי שנת לידתו היא 1959, כפי שנרשם בשאלון על ידי הוריו, או מי מהם.

נקודה ה' - בדיקה רפואית שבוצעה למערער לאחר הגשת בקשת תיקון הגיל, ומשקלה הראיתי

בית משפט קמא גם נתן משקל משמעותי לבדיקה רפואית שעבר המערער על ידי המדינה
לצורך קביעת גילו לאחר הגשת הבקשה לתיקון גיל. תוצאות בדיקה זאת כנראה הטו את
הכף בזמנו לכיוון קבלת בקשת תיקון הגיל, והיוו ראיה בעלת משקל משמעותי לבית משפט
קמא לדחות את בקשת המערער לתיקון הגיל (ראו בנדון סעיף 8(ה) לעיל).

כשלעצמי לא שוכנעתי כי ליתן משקל ראיתי לבדיקה הרפואית האמורה, העודף על יתר
הנקודות שפורטו לעיל בחוות דעתי, המטים (כך לטעמי) את הכף להחזרת הגיל המקורי,
שנרשם בשאלון (שנת 1959).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

- 1 להלן אבהיר את דבריי ;
- 2 39. ביום 13.5.1973, לאחר הגשת בקשת תיקון גילו של המערער על ידי האחות, העביר פקיד
- 3 הרישום במשרד הפנים לרופא לשכת הבריאות בנפת חיפה את עניינו של המערער לבחינה
- 4 רפואית.
- 5 40. טופס ההפניה, כמופיע בטופס ההפניה (נספח ד' לכתב ההגנה קמא) – (להלן: "טופס
- 6 ההפניה"), מפרט, בסעיף א', את הנדרש מרופא נפת חיפה בעניינו של המבקש בזה הלשון:
- 7 "א.א (המערער – ח"ש) ... רשומ/ה במשרדנו.
- 8 שנולד/ה בשנתוהוא...טוען שגילו... הנכון הוא 13-8-1960 (מחוק
- 9 במקור, ללא כל הסבר – ח"ש).
- 10 הנני לבקשך לבדוק את הצעיר... ששמו... רשום לעיל... ולהחזיר
- 11 טופס זה... יחד עם חוות דעתך על גילו...".
- 12 41. בסעיף ב' לטופס הפניה, יש רובריקה ל- "חוות דעת הרנטגנולוג". חוות דעת זאת מולאה
- 13 על ידי הרנטגנולוג, ד"ר מאיר דרך, ביום 16.5.1973.
- 14 בחוות דעת זאת ציין הרנטגנולוג, כי ביצע "רנטגן לבן" לנבדק (המערער) ביום 13.5.1973
- 15 ממנו עולה כי "גיל העצמות מתאים ל-11 שנים בערך".
- 16 לכן חיווה דעתו כי גיל הנבדק הוא 11 שנים.
- 17 42. בסעיף ג' לטופס ההפניה, יש את תוצאות בדיקת רופא לשכת הבריאות בנפת חיפה.
- 18 ציין שם רופא הנפה, כי בדק את הנבדק (המערער) ביום 18.5.1973, ואף הסתמך על צילומי
- 19 הרנטגן שבוצעו על ידי הרנטגנולוג ד"ר דרך.
- 20 ממצאיו וחוות דעתו היו כדלקמן:
- 21 "... הנני בדעה שהוא (המערער – ח"ש) בגיל בן 10 ל-12 שנה.
- 22 הערות: בהסתמך על התפתחות השיניים וסימני שערות על אברי
- 23 המין".
- 24 43. נזכיר כי במועד הבדיקה היה המערער כבן 14 שנים, לפי הגיל הנטען על ידו ;
- 25 הרנטגנולוג סבר כי גיל העצמות תואם גיל של 11 שנים לערך ;
- 26 רופא נפת חיפה סבר כי לנוכח התפתחות השיניים וסימני שיער על איבר המין גילו של
- 27 המערער אמור להיות בין 10 ל-12 שנים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א.נ' היועץ המשפטי לממשלה

1 ודוק – הגם שצילומי הרנטגן של המערער שבוצעו על-ידי ד"ר דרך עמדו בפניו ולכאורה
2 הסתמך עליהם, בנימוקיו (תחת הכותרת "הערות"), לא ציין רופא הנפה **באופן ברור** כי
3 הסתמך על גיל העצמות לקביעת הגיל המוערכת על ידו (כפי שעשה הרנטגנולוג), אלא נרשם
4 כי הסתמך על התפתחות השיניים (הגם שאינו רופא שיניים, לפחות לא צוין כך) וסימני
5 שיער באיבר המין.
6 44. בכל מקרה עסקין בהערכות רפואיות כלליות בלבד, עם טווח שונות של כשנתיים (ראו
7 חוות דעת רופא הנפה), שמדרך הטבע גם תלויות במימד סובייקטיבי – התפתחותו הפיזית
8 של הנבדק.
9 במצב דברים זה, לא שוכנעתי כי יש ליתן לתוצאות הבדיקה הרפואית האמורה משקל
10 ראייתי עודף על יתר הממצאים המפורטים לעיל בחוות דעתי, התומכים לכאורה בקביעת
11 שנת הלידה כשנת 1959.

12

13 **סוף דבר**
14 45. לאור כל האמור לעיל, סבורני כאמור, כי עסקין במקרה בעל נסיבות מיוחדות, שבחינת
15 ממצאיו, כמפורט לעיל, מלמדת כי המערער עמד בנטל הראייתי הכפול המוטל עליו,
16 כדלקמן:

17 א. להראות כי קיימת שגיאה ברישום הגיל המערער במרשם האוכלוסין במשרד
18 הפנים (18.8.1962);

19 ב. הוכיח את גילו האמיתי (18.8.1959).

20 היינו שנת הלידה של המערער צריכה להיות מתוקנת. במקום 1962 שנת הלידה צריכה
21 להיות 1959, בדיוק כשנה בה נקבו הוריו, או מי מהם, בפני פקיד הרישום/העליה עת עלו
22 לארץ בשנת 1963.

23 46. לכן אמליץ לחברותי לקבל הערעור, ולהורות על תיקון שנת הלידה של המערער, לשנת
24 1959.

25 47. בנסיבות המקרה המיוחדות דנן גם אמליץ לחברותי לא לעשות צו להוצאות.

26 48. הערבון שהפקיד המערער במסגרת ערעור זה, יוחזר לידי, באמצעות בא כוחו.

27

28 **השופט (בדימ') ברכה בר זיו [אב"ד]:**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 29554-09-20 א.א נ' היועץ המשפטי לממשלה

אני מסכימה.

השופטת אספרנצה אלון :

אני מסכימה.

לאור האמור הוחלט פה אחד על קבלת הערעור כמפורט בפסק דינו של השופט שרעבי.

בנסיבות המקרה דין אין צו להוצאות.

הערבון שהפקיד המערער במסגרת ערעור זה, יוחזר לידי, באמצעות בא כוחו.

פסק דין זה מותר לפרסום תוך השמטת שמות הצדדים ופרטים מזהים.

המזכירות תעביר פסק דין זה לצדדים.

ניתן היום, י"א אב תשפ"א, 20 יולי 2021, בהעדר הצדדים.

א. אלון, שופטת

ח. שרעבי, שופט

ב. בר-זיו, שופטת
[אב"ד]